

Statsforvalteren

i Østfold, Buskerud,
Oslo og Akershus

 Mattilsynet

 MILJØ-
DIREKTORATET

Beitedyr og rowilt

Samordnet informasjon for 2026-2027

Innhold

Bakgrunn	5
Hvem har ansvar for hva?	6
Våre rovviltregioner	7
Tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak	10
De tre mest omsøkte forebyggende tiltakene i regionene	11
Slik søker du om tilskudd	11
Tilskudd til tiltak innen felling, jakt og fangst av rovvilt for kommune, organisasjoner m.fl.	12
Oppsett av rovdryravisende elektriske gjerder og kontroll	12
Hva gjør du når rovvilt tar husdyr?	14
Akutte skadeforebyggende tiltak	15
Hva er lisensfelling, skadefelling og kvotejakt?	16
Lisensfelling og kvotejakt	16
Hva er skadefelling?	17
Jakt- og fellingstider	18
Nødvergebestemmelsen	18
Bruk av hund under skadefelling	18
Jakt med hund i områder med ulv	19
Erstatning når husdyr blir tatt av rovvilt	20
Slik søker du om erstatning:	20
Informasjon fra Mattilsynet	22
Aktuelt regelverk for småfe	23
Rovviltkontakter	24
Beitelagene	26
Kontaktinformasjon	28
Statsforvalterens beredskapstelefon	29

Kuflokk på beite.
Foto: Statsforvalteren

Bakgrunn

Stortinget har bestemt at både beitedyr og rovdyr skal prioriteres i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus. Rowiltforvaltningen skal bidra til å håndtere den todelte målsettingen i rowiltpolitikken på en god måte.

Det kan være utfordrende å holde oversikt over hvem som har ansvar for hva i rowiltforvaltningen.

5

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus har mange oppgaver knyttet til rowilt og beitenæring. I dette enkle oppslagsverket har vi samlet informasjon fra flere offentlige aktører om viktige tema innen forvaltning av rowilt. Brosjyren er i hovedsak beregnet for beitenæringen og andre med interesse for store rowilt. Bakerst finner du nødvendig kontaktinformasjon.

Brosjyren finner du på nettsiden til Statsforvalteren.

Todelt målsetting

Stortinget har vedtatt et todelt mål for rowiltforvaltningen. Det skal legges til rette for både levedyktige rowiltbestander og for ei bærekraftig beitenæring med allsidig bruk av utmarksressurser og levende lokalsamfunn. Det skal legges vekt på økt forutsigbarhet for alle som berøres av rowiltpolitikken, økt lokal aksept, reduserte tap av husdyr og tamrein og økt alminneliggjøring av rowiltforvaltningen gjennom å åpne for felling av rowilt når bestandssituasjonen tillater dette.

SMS-varsling

Du kan bestille SMS-varsling som gir deg beskjed om viktige rowilthendelser. Dette gjør du på rowiltvarsling.fylkesmannen.no.

Beredskapstelefon for rovvilt

Statsforvalteren har en felles beredskapstelefon for Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus. Ring dette nummeret ved akutte rowilthendelser:

Mobil 971 35 265

Hvem har ansvar for hva?

Rowiltnemnda består av politikere fra fylkestingene og skal sørge for at rowiltbestanden forvaltes slik at antall dyr er så nær bestandsmålet i regionen som mulig. Rowiltnemnda skal utarbeide en regional forvaltningsplan for rowilt og har ansvar for prioritering av forebyggende og konfliktdempende virkemidler. Videre har de ansvaret for å vedta kvoter for jakt og felling når bestanden av aktuelle arter er på eller over bestandsmålet for regionen.

6

Statsforvalteren kan gi fellingstillatelse på fredet rowilt som gjør skade. Statsforvalteren behandler også søknader om forebyggende tiltak mot rowiltskader og konfliktdempende tiltak og søknader om erstatning når husdyr blir drept eller skadet av rowilt. Det er Statsforvalteren som administrerer kvotejakt og lisensfelling. Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus er sekretariat for rowiltnemndene i region 2 og region 4.

Statens naturoppsyn (SNO) er en avdeling i Miljødirektoratet og er miljøforvaltningens operative feltorgan. SNO har beredskap gjennom hele året for å følge opp og kvalitetssikre meldinger om rowiltobservasjoner, gjennomføre bestandsregistrering av rowilt i registreringssesongen og for å foreta undersøkelser av husdyr eller tamrein for å avdekke skade- eller dødsårsak når fredet rowilt er mistenkt skadevolder.

Kommunen har få oppgaver knyttet til forvaltning av rowilt. Kommunen bistår husdyrnæringen med informasjon om forebyggende og konfliktdempende tiltak og utbetaler godtgjørelse for deltagelse ved skadefelling. Kommuner kan søke om tilskudd til tilrettelegging for fremtidige skadefellingsoppdrag i regi av kommunen.

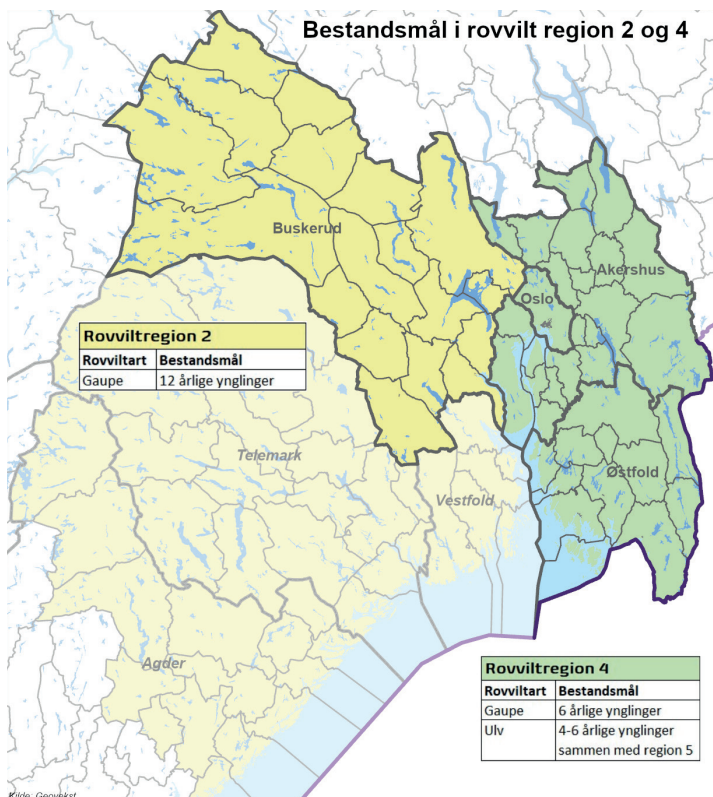
Mattilsynet har hovedansvaret for å se til at dyrevelferdsloven blir fulgt. De har oppgaver knyttet til dyrevelferd på beite og skal varsles om dyr som lider. Les mer om dette på [Dyrevelferd på beite | Mattilsynet](#).

Husdyreier har ansvar for tilsyn med beitedyr og gjerder og skal varsle myndighetene ved rowiltangrep.

Våre rovviltregioner

Statsforvalteren er sekretariat for rovviltregion 2 (Buskerud, Telemark, Vestfold og Aust-Agder) og rovviltregion 4 (Oslo, Akershus og Østfold).

Kartet viser avgrensningen av rovviltregionene 2 og 4 innenfor Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus. Bestandsmålene gjelder for hver av rovviltregionene. Ingen av regionene har bestandsmål for jerv og bjørn.

SCANDLYNX – Ny kunnskap for en bærekraftig forvaltning av gaupe

Norsk institutt for Naturforskning (NINA) har sammen med Veterinærinstituttet, Høgskolen i Innlandet og Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) satt i gang et forskningsprosjekt for å se på hvilke mekanismer som gjør at enkelte rowiltregioner i Norge ikke når sine bestandsmål for gaupe.

I Norge responderer gaupebestanden omtrent som forventet på høstning (kvotejakt). Bestanden øker og avtar i takt med endret høstningsnivå.

I rowiltregion 4 og 5 (Innlandet) er dette derimot ikke tilfelle. Her har bestanden ikke økt på den måten man skulle forvente når høstning har vært begrenset de siste årene. For å nå bestandsmålene til gaupe, er det avgjørende at vi forstår hvilke mekanismer som gjør at rowiltregionene ikke når bestandsmålet.

Forvaltning av gaupe i et stadig mer oppstykket og nedbygget landskap, blir stadig mer krevende. Gjennom dette forskningsprosjektet vil NINA og deres samarbeidspartnere studere gaupenes forflytning, analysere landskapsbruken og utvikle avstandskriterier ved hjelp av GPS-merkede gauper i Sørøst-Norge.

Du kan lese mer om [SCANDLYNX- prosjekter](#) her.

Kalv i strandeng.
Foto: Statsforvalteren

Tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak

Det finnes flere tiltak som kan settes i verk for å forebygge skade på husdyr og tamrein og dempe andre mulige konflikter.

Det er rowiltnemndene som har ansvaret for å fordele tilskuddsmidler på bakgrunn av retningslinjer og prioriteringer i regionenes forvaltningsplaner for store rovdyr. Statsforvalteren har ansvaret for å behandle og avgjøre søknadene. På nettsiden vår finner du [mer informasjon om ordningen](#).

10

Forebyggende tiltak er tiltak som forventes å begrense skader på- og tap av beitedyr som følge av rovvilt. Eksempler på tiltak med direkte tapsreducerende effekt på bufe er rovdyravvisende gjerder, flytting av bufe til mindre rovviltutsatte beiteområder og bruk av vokterhund. Elektronisk overvåking er tiltak som avklarer tapsforhold og øker kunnskapsgrunnlaget. Foretak med produksjonsdyr i landbruket kan søke om tilskudd til forebyggende tiltak.

Konfliktdempende tiltak er tiltak som skal bidra til kunnskap om rovvilt, rovviltforvaltning og konflikthåndtering. Tiltak rettet mot barn og unge skal prioriteres. Kommuner, organisasjoner og personer kan søke om tilskudd til konfliktdempende tiltak for å øke kunnskapen om rovvilt og rovviltforvaltningen. Eksempler på slike tiltak er temakvelder, undervisning, konferanser og forskning.

Sau bak rovviltavvisende gjerde i Østfold.
Foto: Statsforvalteren

De tre mest omsøkte forebyggende tiltakene i regionene

Rovdyravisende gjerde er et strømførende gjerde som er konstruert for å holde rovdyr ute. Gjerdet er på ingen måte 100 % sikkert, men dersom det er konstruert riktig, godt vedlikeholdt og fører høy nok spenning, er det betraktelig mer avvisende mot rovdyr enn vanlig inngjerding for beitedyr. Rovdyravisende gjerder skal settes opp etter egen [Standard for oppføring og vedlikehold av rovdyravisende elektriske gjerder](#). Rovdyravisende gjerder er det mest omsøkte forebyggende tiltaket i region 4. I region 2 er slike gjerder lite brukt. Her har fokuset vært tiltak som forebygger tap i områder hvor beitedyra går fritt på utmarksbeite.

Elektronisk overvåking

Utenfor ulvesona

Bruk av sporingsutstyr er i mindre grad et direkte forebyggende tiltak, men kan benyttes for å avdekke større tap. Høy dekning av sporingsutstyr kan bidra til å forebygge videre skade ved at skadesituasjonen oppdages raskt. Da kan andre tiltak som for eksempel akutt nedsanking og skadefelling eventuelt iverksettes.

Innenfor ulvesona

Verken radiobjeller eller Nofence er å regne som tilstrekkelig tiltak for å forebygge skader på småfe innenfor ulvesona. Her bør elektronisk overvåking kombineres med andre tiltak som for eksempel godkjente rovdyravisende gjerder. Les her for [avklaringer om Nofence og handyrlova](#).

Flytting til mindre rovdyrutsatte utmarksbeiteområder

Flytting av sau som forebyggende tiltak har god tapsreducerende effekt overfor alle rowiltarter, forutsatt at sauene blir flyttet til et lite rowiltbelastet beiteområde. Tiltaket forutsetter langsiktighet med hensyn til leieavtaler og tilvenning av sauene til nytt beiteområde. Tilskuddssatsen er p.t. 100 kr/dyr.

Slik søker du om tilskudd

På Miljødirektoratets søknadssenter (elektronisk søknadssenter) finner du oversikt over hvilke tiltak du kan søke på, veileder for hvordan du søker og forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rowiltskader og konfliktdempende tiltak: <https://soknadssenter.miljodirektoratet.no>

I Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus er søknadsfristen 15. februar

Tilskudd til tiltak innen felling, jakt og fangst av rovvilt for kommune, organisasjoner m.fl.

Kommuner kan søke om tilskudd til tilrettelegging for fremtidige skadefellingsoppdrag i regi av kommunen. Det kan søkes om tilskudd til kursvirksomhet, tekniske hjelpemidler, kommunikasjonsutstyr, og annet materiell eller aktivitet som gir grunnlag for økt effektivitet i fremtidige skadefellingsoppdrag. Kommuner kan i tillegg søke om tilskudd til organisering og forberedelser av kommunale/interkommunale fellingslag.

12

Søknad skal leveres [Miljødirektoratet sitt elektroniske søknadssenter](#). Søknadsfristen er 15. februar.

Kommuner med vesentlige rovviltskader og mange gjennomførte fellingsoppdrag blir prioritert.

Oppsett av rovdyravisende elektriske gjerder og kontroll

Statsforvalteren får hvert år inn flere søknader enn hva vi har mulighet til å gi tilskudd til. Det er to hovedtyper av gjerder som er godkjente som rovdyravisende gjerder. For å få tilskudd til rovdyravisende gjerde, må en av følgende gjerdeformer settes opp:

- 6-tråders elektrisk strekkgjerde
- Utbedret (oppgradert) nettinggjerde

Det som skiller disse gjerdene fra andre gjerder, er særlig spenningen og dimensjoner på materialet. Rovdyravisende gjerder må ha en spenning på minimum 4,5 KV. For at disse gjerdene skal være så sikre som mulig, må spenningen være høy nok. Det er viktig at den nederste strømførende tråden ikke er for høyt over bakken, samtidig som de andre trådene har riktig avstanden til hverandre og annet metall.

For praktisk informasjon om rovdyravisende gjerder, se gjeldende [standard for oppføring og vedlikehold av rovdyravisende elektriske gjerder](#).

Det er Statsforvalterens oppgave å kontrollere rovdyravvisende gjerder etter ferdigstilling. Vi ser at det ofte er noen kritiske feil som går igjen:

- For stor avstand fra nederste strømførende tråd og bakken. **NB!** Denne avstanden skal ikke overstige 20 cm
- For stor avstand mellom de strømførende trådene (gjelder 6-tråders strekkjerde)
- For lav spenning på gjerdet
- Underdimensjonert materiale. Dette fører til mye vedlikehold og at det fort dukker opp kritiske feil

Hva gjør du når rovvilt tar husdyr?

Hva gjør du når du finner skadde husdyr, kadaver eller rester av kadaver eller har mistanke om tap av husdyr til fredet rovvilt?

1. Meld fra til en av rovviltkontaktene i Statens naturoppsyn (SNO) (kontaktliste bak i brosjyren) umiddelbart og uansett tilstand på husdyret. Følg videre beskjed.
2. Skaff deg oversikt over antall beitedyr i området. La eventuelle kadavre ligge mest mulig urørt, men dekk gjerne til med plast eller tett materiale.
3. Dokumenter funn med bilder. Vær forsiktig så du ikke fjerner spor og andre mulige sportegn ved funnstedet.
4. Merk stedet slik at det er enkelt for deg og andre å finne igjen lokaliteten. Bruk gjerne GPS.
5. Se etter aktivitet fra åtselugl for å finne flere mulige kadaver.
6. Ring beredskapstelefonen for norskekadaverhunder.no, mobil 913 43 554, dersom du vurderer å bruke hund til ettersøk.
7. Husk å varsle Biosirk (kadaverbil) om selvdøde/avlivede småfe over 18 måneder og storfe over 4 år, uansett dødsårsak, jf. Mattilsynet.
8. Alle har plikt til å hjelpe dersom de ser et dyr som er sykt, skadet eller hjelpeløst. Dyreeier har plikt til å sørge for forsvarlig behandling av syke og skadde dyr og eventuell avliving om det er nødvendig.

Gaupe.

Foto: viltkamera.nina.no

Akutte skadeforebyggende tiltak

Når det oppstår akutte skadetilfeller og/eller i forbindelse med en pågående skadefelling på fredet rowilt, kan det være aktuelt å sette i verk akutte skadeforebyggende tiltak. Akutte skadeforebyggende tiltak settes i verk for å forhindre skader eller videre skader på beitedyr. Slike tiltak kan igangsettes både på innmark- og utmarksbeiter.

Det skal inngås avtale med Statsforvalteren før det søkes om tilskudd til akutte skadeforebyggende tiltak. Her vil det også bli satt en økonomisk ramme for tilskuddet. Søknaden skal deretter leveres gjennom [elektronisk søknadssenter](#). Akutte skadeforebyggende tiltak skal aller helst gjennomføres i kombinasjon med andre varige tiltak.

Eksempler på akutte forebyggende tiltak:

- **Ekstraordinært tilsyn:** I forbindelse med pågående skadesituasjoner kan det gis tilskudd til ekstraordinært tilsyn i beiteområdet for å avverge skader og kartlegge situasjonen.
- **Forsinket slipp:** Et virkemiddel som kan settes i verk dersom det er stor sannsynlighet for at det kan oppstå skade dersom sauen slippes på utmarksbeite til vanlig tid.
- **Tidlig nedsanking:** Et virkemiddel som kan settes i verk dersom det er stor sannsynlighet for at det kan oppstå skade dersom sauen blir værende på utmarksbeite.
- **Beredskapsbeiter:** Samle alle dyrene til et beite gjerdet inn med rovdyravvisende elektrisk gjerde (kan kombineres med ekstraordinært tilsyn).

Ta kontakt med Statsforvalteren på beredskapstelefon **971 35 265**

Satser for akutte beredskapstiltak:

- Godtgjøring i forbindelse med skadefellingsforsøk – inntil 1 910 kr per deltaker per døgn eller 255 kr per time, jf. justerte satser i [rowiltforskriften](#)
- Godtgjøring ved ekstraordinært tilsyn for beitelag/husdyreiere – 255 kr per time
- Forsinket slipp/tidlig nedsanking – 12 kr per dyr per døgn, jf. [FKT-forskriften](#)
- Avtalt hjemmebeite – 13 kr per dyr per døgn, jf. [FKT-forskriften](#)

Hva er lisensfelling, skadefelling og kvotejakt?

Begreper som lisensfelling, kvotejakt og skadefelling brukes ofte i forvaltningen av rowilt. Siden dagens rowiltbestander reguleres gjennom felling og jakt, er det viktig å kunne skille mellom disse begrepene.

16

Lisensfelling og kvotejakt

Lisensfelling er ikke ordinær jakt, men felling av et bestemt antall individer som er bestemt med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 og rowiltforskriften § 10. Lisensfelling brukes som virkemiddel for å regulere bestanden av rowilt som ulv, bjørn og jerv. Lisensfelling skal avverge skade eller ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning. Kvote for lisensfelling er fastsatt av rowiltnemnda eller annen offentlig myndighet.

For å være lisensjeger kreves følgende:

- jegeren er registrert som lisensjeger i Jegerregisteret (<https://www.brreg.no/jegerregisteret>)
- være fylt 18 år
- ha betalt jegeravgift for inneværende jaktår
- ha overholdt rapporteringsplikten
- ha med personlig lisens under felling/fellingsforsøk
- ha med dokumentasjon på gyldig skyteprøve under felling, hvis du jakter med rifle

Kvotejakt er ordinær jakt som er hjemlet i § 9 i viltloven. Blant de aktuelle rowiltartene er det bare gaupe det kan åpnes for kvotejakt på. Kvoten er fastsatt av offentlig myndighet og blir regulert med jakttider.

Hva er skadefelling?

Skadefelling kan brukes når fredet rovvilt gjør skade på husdyr eller når det er stor fare for skade. Skadefelling er et virkemiddel som retter seg mot enkeltindivider av rovvilt, og er hjemlet i naturmangfoldloven § 18 og rovviltforskriften §§ 8 og 9. Skadefelling skal ikke brukes til å regulere bestanden av rovvilt. Før det innvilges en skadefellingstillatelse, skal alle andre mulige tiltak vurderes. Dersom andre skadeforebyggende tiltak ikke er mulig eller ikke vil ha tilfredsstillende effekt, kan skadefellingstillatelse innvilges.

Fra 16. februar til 31. mai er det Miljødirektoratet som har myndighet til å gi skadefelling. Kvote for betinget skadefelling er fastsatt av rovviltnemnda eller annen offentlig myndighet og gjelder fra og med 1. juni til og med 15. februar. Søknad sendes via Statsforvalteren. Dersom rovvilt gjør skade på eller dreper husdyr, kan Statsforvalteren av eget tiltak eller etter søknad iverksette skadefelling av fredet rovvilt. Statsforvalteren kan gi tillatelse til skadefelling innenfor den kvoten for betinget skadefelling som rovviltnemndene eller Miljødirektoratet har satt. Skadefellingstillatelse kan bare gis dersom det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger ut fra prinsippet om geografisk arealdifferensiert forvaltning.

Hvordan søker du om skadefelling?

Du kan søke muntlig via beredskapstelefonen eller sende den skriftlig per e-post til sfospost@statsforvalteren.no og sfosrowiltvakt@statsforvalteren.no.

Ta uansett kontakt via beredskapstelefon **971 35 265**, slik at Statsforvalteren blir varslet så tidlig som mulig.

Dette bør være med i søknaden:

- Hvem søker: Navn, adresse, telefonnummer og e-post
- Hvilket beitelag og beiteområder tilhører du
- Antall husdyr i det aktuelle beiteområdet
- Antall husdyr funnet skadet eller drept av rovvilt
- Hvilket rovvilt som har gjort skade, og når skaden første ble oppdaget
- Om det er iverksatt forebyggende tiltak for å forhindre videre skade
- Området det søkes skadefelling for – vis gjerne til kart
- Eventuelle utfyllende kommentarer og merknader

Jakt- og fellingstider

Rovdyr	Felling	Tid
Ulv	Lisensfelling (utenfor ulvesona)	1. desember til og med 31. mai
	Lisensfelling (innenfor ulvesona)	1. januar til og med 15. februar
Bjørn	Lisensfelling	21. august til og med 15. oktober
Jerv	Lisensfelling	20. august til og med 15. februar
Gaupe	Kvotejakt	1. februar til og med 31. mars

18

Nødvergebestemmelsen

Vilt kan avlives når det må anses påkrevd for å fjerne en aktuell og betydelig fare for skade på person. Eier, eller en som opptrer på vegne av eieren, kan avlive vilt når det må anses påkrevd på grunn av et pågående eller umiddelbart forestående angrep på bufe, tamrein, gris, hund og fjørfe. Tilsvarende kan eieren, eller en som opptrer på vegne av eieren, avlive rovvilt når det må anses påkrevd på grunn av et pågående angrep på tamrein, bufe, gris og fjørfe, eller fordi det er overveiende sannsynlig at slikt angrep er nær forestående (jf. Naturmangfoldloven § 17 andre ledd).

Eieren, eller en som opptrer på vegne av eieren, kan avlive rovdyr som befinner seg i rovdysikkert hegn når avliving må anses påkrevd for å fjerne en aktuell og betydelig fare for skade på produksjonsdyr eller hund. Hegnet må tilfredsstille kravene til rovdysikkert hegn fastsatt av myndigheten etter loven (jf. Naturmangfoldloven § 17 a).

Avliving og forsøk på avlivning skal straks meldes til politiet.

Bruk av hund under skadefelling

Gode hundeevipasjer er viktig for å lykkes med å få tatt ut skadegjørende rovvilt. Spesielt gjelder dette i områder der husdyr går på utmarksbeite i skogsterreng. Derfor er det viktig at både hund og hundefører får trent mye på situasjoner med rovvilt. Det er i hovedsak to typer hundeevipasjer som brukes: hunder i bånd som skal spore opp rovvilt, og hunder som slippes løs i forbindelse med rovviltsituasjoner (løs på drevet halsende hund).

Statsforvalteren kan gi dispensasjon fra forbudet om å bruke løs på drevet halsende hund etter ulv.

Jakt med hund i områder med ulv

Jakt med hund i områder med ulv kan by på utfordringer. Her gir vi noen tips til hvordan du som jeger kan redusere risikoen for at hunden din blir skadet eller drept av ulv i forbindelse med jakt.

- Å endre jaktform, der det er mulig, fra jakt med løshund til jakt med båndhund er en sikker måte å unngå ulveangrep.
- Å bytte jaktområde til et område hvor det ikke er fast forekomst av ulv. Jakter du utenfor ulvesonen/områder uten kjente revirmarkerende ulver, er du i utgangspunktet trygg for at hunden ikke blir angrepet av ulv. Jakter du i nærheten av områder med fast forekomst av ulv, er det viktig å være ekstra aktsom.
- Bruke ulike typer av beskyttelsesvest for hund, som hindrer ulven i å drepe/skade hunden dersom den angriper.
- Jakt med hunder som holder god kontakt med hundefører, senker trolig sjansene for skader fra ulv og øker sjansene for å kunne avverge et eventuelt angrep.
- Bruke ulike former for hundepileutstyr. Hundepileer vil i utgangspunktet ikke forhindre angrep, men ved bruk av pileutstyr kan du finne igjen hunden din slik at den ikke blir alene igjen i jaktområdet. Dermed reduseres eksponeringstiden, og risiko for angrep blir mindre.

Sporhund.
Foto: Robin Vang

Erstatning når husdyr blir tatt av rovvilt

Når det er dokumentert eller er sannsynlig at fredet rovvilt har drept eller forårsaket skade på husdyr, har eier etter søknad krav på erstatning for tap og kostnader knyttet til dette.

20

Husdyreeier må straks varsle Statens naturoppsyn (SNO) ved mistanke om rowiltskade ved funn av skadde eller døde husdyr. Dersom dyreeier ikke varsler fra om kadaverfunn der det er mistanke om rowiltskade, kan erstatningen reduseres eller bortfalle helt. Når dyr holdes på utmarksbeite, har dyreeier plikt til å se etter dyrene sine minst en gang i uken. Dersom det er mistanke om økt fare for rowiltangrep, må tilsynet økes slik at skader kan oppdages så tidlig som mulig. Hvis det oppstår akutte skader fra rowilt i dyrebesetningen, anbefales det å ta kontakt med Statsforvalteren slik at vi kan vurdere akutte tiltak for å hindre ytterligere skade, samt økonomisk tilskudd til slike tiltak.

For å ha rett på erstatning, må dyreeier ha rett til produksjonstilskudd etter jordbruksavtalen (så lenge dyreeier ikke er medlem i værring, saueavlslag eller tilsvarende), ha fast bopel i Norge og sende søknad om erstatning via elektronisk søknadssenter innen fristen 1. november.

Slik søker du om erstatning:

- Send inn søknad via [elektronisk søknadssenter](#) innen 1. november. Dersom du ikke kan søke elektronisk, må du kontakte Statsforvalteren eller kommunens landbrukskontor før 1. november.
- Legg ved kart som viser hvilket beiteområde dyrene dine bruker. Send med tilsynslogg.
- Gi informasjon om besetningsdata på individnivå, herunder data over tapt og skadde dyr. Oppgi korrekt sone for distriktstilskudd, da denne er bestemmende for riktig erstatningsberegning.
- Fordel tapet på den/de rowiltarten(e) du mener har tatt husdyrene dine.

For hund som er drept eller skadet av rovvilt, gjelder egne søknadsregler ved erstatning. Kontakt Statsforvalteren for videre oppfølging ved tap eller skade på hund.

Viltkamera er et nyttig hjelpemiddel
under skadefellingsoppdrag.
Foto: Statsforvalteren

Informasjon fra Mattilsynet

Dyrevelferd på beite

Mattilsynet er opptatt at husdyr på utmarksbeite skal ha trygge forhold, uten vesentlig risiko for sykdom eller skade. Beiting er et viktig gode for dyrevelferden. Dyreeier har ansvar for å beskytte dyrene mot unødige påkjenninger, samtidig som både landbruks- og rowiltforvaltningen har et ansvar for å legge til rette for at formålet i dyrevelferdsloven oppfylles. Mattilsynet samarbeider tett med Statsforvalteren og andre aktører for å forebygge skader forårsaket av fredet rowilt. Det forutsettes at nødvendige tiltak, som økt tilsyn og tillatelse til skadefelling, iverksettes når faresituasjoner oppstår.

22

Husk krav til dokumentasjon - dyreholdjournal

Dyreeier skal føre oppdaterte og skriftlige registreringer gjennom hele beitesesongen, på lik linje med resten av året. Dyreholdjournalen skal inneholde opplysninger om merking, antall dyr sluppet på beite, tapte dyr (inkludert sannsynlig dødsårsak), dyrenes helsetilstand, flytting av dyr og eventuelle særlige hendelser. Tilsyn med dyr på beite skal dokumenteres fortløpende, for eksempel i en notatbok eller tilsvarende, med opplysninger om tidspunkt for tilsyn, antall dyr, samt registrering av syke og skadde dyr og dyr med unormal adferd.

Mattilsynet kan vedta nedsanking eller samling av dyr

Dyreeier har ansvar for sine beitedyr. I særlige situasjoner kan Mattilsynet fatte vedtak om utsatt beiteslipp, samling av dyr eller tidlig nedsanking fra beite. I slike tilfeller kan dyreeier ha rett til kompensasjon for å dekke ekstra kostnader.

Overvåking av skrapesjuke hos småfe og kugalskap (BSE hos storfe)

Det skal varsles til Biosirk (kadaverbil) om selvdøde/avlivede småfe over 18 måneder og storfe over 4 år, uansett dødsårsak. Dette gjelder også småfe som dør i utmark og som leveres til kadaverbil. Vi minner om at kadavrene må tildekkes før henting, gjerne med presenning eller lignende som hindrer åtseldyr.

Viktig med robuste dyr på beite

God helse: Kun friske og beitedyktige dyr skal slippes på beite. Søyer og lam skal være i god kondisjon.

Veiing ved slipp: Det anbefales å veie lammene ved beiteslipp for å sikre et forsvarlig utgangspunkt og legge til rette for god oppfølging av tilveksten gjennom sesongen. Vektregistrering vil også være viktig dokumentasjon ved eventuelle tap på beite.

Beredskapsplan: Vi anbefaler at beitelag og enkeltbrukere utarbeider en beredskapsplan for håndtering av akutte tapshendelser. Planen bør blant annet omfatte varslingsrutiner, beskrivelse av aktuelle tiltak og oversikt over tilgjengelige beredkapsarealer. Mattilsynet bistår gjerne med veiledning i dette arbeidet.

Sankerutiner: Det er viktig at dyrene sankes ned i tide, både av hensyn til førtilgang, risiko for tap til rovvilt og før innsett av frost.

Aktuelt regelverk for småfe

- Forskrift om velferd for småfe
- Forskrift om merking, registrering med videre av småfe
- Dyrehelseforskriften

Meld fra til Mattilsynet ved akutte hendelser og store tap av beitedyr til rovvilt

Felles sentralbord: 22 40 00 00

www.mattilsynet.no menyvalg: «kontakt oss», eller ta kontakt direkte med vårt lokale kontorsted.

Rovviltkontakter

Statens naturoppsyn (SNO) har rovviltkontakter i alle fylkene. Rovviltkontaktene utfører skadedokumentasjon ved mistanke om rovviltskade på bufe/tamrein/hund og kontrollerer meldinger om spor og spor tegn etter rovvilt.

NB! Rovviltkontaktens dokumentasjon av skader er det viktigste grunnlaget for å vurdere om det skal gis skadefelling og for seinere vurdering av eventuelle søknader om erstatning når husdyr blir drept eller skadet av rovvilt. [Her finner du din lokale rovviltkontakt.](#)

24

Du bør melde alle observasjoner, spor og spor tegn til rovviltkontakt i SNO så raskt som mulig. Det er også mulig å rapportere direkte på www.skandobs.no.

MILJØ-
DIREKTORATET

Kontakt Statens naturoppsyn:

Sentralbord: 73 58 05 00
www.miljodirektoratet.no

SNO dokumenterer ulvedrept sau.
Foto: Statens naturoppsyn

Navn	Mobil	Ansvarsområde
Rowiltkontakter i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus		
Nyansatt		Asker, Bærum, Hole, Ringerike, Lier, Oslo (Nordmarka)
Jon Petter Bergsrud	958 93 701	Gran, Brandbu, Jevnaker, Lunner og Nittedal
Morten Mikalsen	932 40 870	Indre Østfold, Marker, Aremark, Skiptvet og Rakkestad
Hans Petter Klokkerengen	915 99 040	Ullensaker, Eidsvoll, Nes, Hurdal, Gjerdrum, Nannestad (Romerike)
Carl Randin Klokkerengen	952 00 653	Ullensaker, Eidsvoll, Nes, Hurdal, Gjerdrum, Nannestad (Romerike)
Halvor A. Jørdahl	958 88 197	Aurskog Høland, Lillestrøm, Nes, Lørenskog og Rælingen
Glenn Storbråten	994 23 110	Indre Østfold, Våler, Skiptvet, Moss og Råde, Ås, Nordre Follo, Vestby, Frogn, Enebakk, Nesodden (Østmarka)
Remi Andre Kopperud	905 33 118	Halden, Aremark, Sarpsborg, Fredrikstad, Hvaler og Rakkestad
Mia Granberg	905 09 851	Drammen, Lier, Øvre Eiker, Ringerike, Hole, Krødsherad, Sigdal, Modum og Asker
Runar Tufto	901 77 702	Gol, Hemsedal, Hol og Ål, Nore og Uvdal og Nesbyen
Håvard Kjøntvedt	958 05 333	Nesbyen, Flå, Sigdal, Modum, Krødsherad, Nore og Uvdal, Rollag, Flesberg og Kongsberg
John Bevolden	932 90 887	Nittedal, Lillestrøm, Aurskog-Høland, Lørenskog, Rælingen og Enebakk
Christer Kornstad	976 46 496	Kongsberg og Øvre Eiker
Dag Utklev	908 68 790	Rollag og Flesberg

SNO ber om at du kontakter rowiltansvarlig i din region (Espen Marker i region 2 eller Ida Glemminge/Christopher Bronndal i region 4) dersom du ikke får svar hos din lokale rowiltkontakt.

Beitelagene

Tabellene under viser kontaktinformasjon for de registrerte utmarksbeitelagene i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus.

26

Beitelagene i rovviltregion 4	Mobil	Kontaktperson
Asker og Bærum Saubeitlag	915 77 904	Johan L. Persbråten
Eidsvoll Sankelag	913 79 091	Audun Knutsen
Feiring Beitelag	981 81 210	Torkild Wangen
Gjerdrum Sankelag	906 85 103	Ragnar Hennum
Hurdal Beitelag	466 27 584	Helene Vestreng
Hvaler Beitelag	951 24 265	Hans Herman Utgård
Lunner Beitelag	995 08 641	Eirik Foss Almqvist
Lunner og Jevnaker Saubeitlag	913 27 852	Hans Kristian Skau
Nannestad Beitelag	924 38 102	Ole David Aas
Nannestad Sankelag	952 42 419	David N. Eik
Nordmarka Beitelag	950 50 730	Anders Bratvold
Rosholmen og Kusand Beitelag	992 64 224	Martin Raasok Killingmo
Smaalenene Beitelag	909 80 800	Arild Moe
Søndre Akershus Sau og Geit	928 12 408	Jon Skretting
Akershus Sau og Geit	971 28 563	Eline Stokstad Oserud
Østfold Sau og Geit	951 19 982	Arild Johan Johansen

Beitelagene i rovviltregion 2	Mobil	Kontaktperson
Eggedal Beitelag	926 27 914	Stein Tore Aalien
Finnemarka Beitelag	905 25 218	Knut Birkeland
O H Sando (Flæfjelldrifta)	900 12 110	Olav Haakon Sando
Flå Sankelag	412 59 427	Gunder G. Trommald
Foreningen Nes Sankelag	924 66 493	Tove Solheim
Fødalsdrifta Beitelag	906 83 725	Steinar Tormodsgard
Geitvassdalen Beitelag	950 80 210	Tone E. Bjørnsrud
Gol Beitelag	995 91 997	Stine Brenna
Gruveåsen Beite- og tilsynslag	908 23 911	August Skuterud
Hemsedal Sankelag	970 38 095	Karin Vøлло
Hol Sankelag	951 75 279	Jon Lilleslett
Holleia Beitelag	906 01 882	Even Stillerud
Horga Beitelag	469 04 432	Morten Narumshagen
Høghovda Beitelag	416 00 230	Øyvind Brandsgård
lungsdalen Fjellbeitelag	909 82 666	Steinar Hagen
Lågaros Beitelag	911 90 253	Gjermund Otterholt
Lågliberget Beitelag	900 96 661	Jan Birger Nymoen
Nore Sankelag	934 34 498	Tore Kravik
Nykirke Beitelag	481 24 247	Svein Ingebo
Ringerike og Hole Beitelag	944 88 440	Anna Müller
Rollag Beitelag	452 60 938	Gunn-Hege L. Aarvelta
Råenskogen Beitelag	975 54 862	Morten Julin
Sandsvær/Kongsberg Beitelag	932 37 040	Lars Hvaale-Fretland
Sirikjerke Beitelag	997 32 725	Ole Kittil Næss
Skurdalen og Dagali Sankelag	980 89 048	Aslak Geir Skurdal
Tunhovd Sanke og Beitelag	913 63 647	Hallgeir Lislegård
Uvdal Sankelag	970 93 407	Eirik Bø
Vestmarka Beitedriftslag	932 95 511	Anders Baumann
Vestsiden Beitelag	920 95 934	Runar Bakke
Ørpen-Redalen Beitelag SA	959 16 902	Guro Emilie Riis Andersen Redalen
Øvre Uvdal Beitelag	915 48 550	Inger-Toril Ødegaard
Ål Sankelag	993 57 424	Håkon Haug Laa
Buskerud sau og geit	915 23 773	Hans Jørgen Gurandsrud

Kontaktinformasjon

28

Navn	Tlf./mobil	Ansvarsområde/fylke/kommune
Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus		
Sigurd Bakken	22 00 36 86	Klima- og miljøvernnavdelingen
Jørgen Liebig-Larsen	22 00 36 74	Klima- og miljøvernnavdelingen
Astrid Holtan Fredriksen	32 26 68 05	Klima- og miljøvernnavdelingen
Christian Hillman	22 00 36 35	Klima- og miljøvernnavdelingen
Ellen Lien	22 00 36 62	Klima- og miljøvernnavdelingen
Asle Stokkereit	22 00 36 68	Klima- og miljøvernnavdelingen
Otto Galleberg	32 26 67 18	Landbruksavdelingen
Marit Surlien Hoen	32 26 67 16	Landbruksavdelingen
Janne Fossum	32 26 69 12	Landbruksavdelingen
Se rovviltnemndenes egne nettsider for oppdatert kontaktinformasjon om nyoppnevnte rovviltnemnder. Dere kan også kontakte sekretariatet:		
sigurd.bakken@statsforvalteren.no (region 2)		
marit.hoen@statsforvalteren.no (region 2)		
christian.hillmann@statsforvalteren.no (region 4)		
janne.fossum@statsforvalteren.no (region 4)		
Anne-Nora Oma Dahle	413 17 819	Rovviltnemnda region 2
Sissel Rundblad	951 48 720	Rovviltnemnda region 4
Statens naturoppsyn (SNO)		
Espen Marker	975 70 975	Rovviltansvarlig i region 2
Ida Glemminge	996 26 836	Rovviltansvarlig i region 4
Christopher Bronndal	984 54 828	
Mattilsynet		
Mattilsynet	22 40 00 00	Akutte hendelser
Kadaverhunder		
Norske Kadaverhunder	482 30 371	Ekvipasje Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Statsforvalterens beredskapstelefon

Varsling om akutte hendelser som gjeldet rowilt:

Mobil 971 35 265

Henvendelser som krever saksbehandling, som søknader om skadefelling, sendes også til oss på e-post til følgende to adresser:

sfosrowiltvakt@statsforvalteren.no og
sfospost@statsforvalteren.no

Statsforvalteren

i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Postadresse:

Postboks 325, 1502 Moss

Postmottak

sfospost@statsforvalteren.no

www.statsforvalteren.no/os

Telefon:

69 24 70 00

Beredskapstelefon rowilt:

971 35 265